

Nr 323.

Av herr Ahlkvist m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa f. d. arbetare vid vägväsendet.

Vid 1944 års lagtima riksdag framlämnade Kungl. Maj:t proposition nr 260 med förslag angående pension till vissa vägarbetare. Efter bankoutskottets behandling av förenämnda proposition uttalade utskottet att enligt vad utskottet under hand inhämtat några gränsfall ha yppat sig, i vilka arbetare innehaft en sammanlagd anställningstid hos vägdistrikt av mera än 15 år, varav dock mindre än 12 tjänsteår infallit före 60 års ålder. Utskottet uttalade den förhoppningen att frågan om pensionering jämväl av här avsedda arbetare efter framställning från vederbörande av Kungl. Maj:t tages under omprövning och att, där förhållandena därtill föranleda, förslag i ämnet förelägges riksdagen i varje särskilt fall. Kungl. Maj:ts ovannämnda proposition samt bankoutskottets ovan refererade utlåtande godkändes av riksdagen.

Jämlikt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1944 (nr 502) med föreskrifter angående pensionering av vissa f. d. arbetare vid vägväsendet har kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under åberopande av bankoutskottets ovan refererade utlåtande, i skrivelse till Kungl. Maj:t tillstyrkt att omkring ett 50-tal arbetare måtte erhålla pension, ehuru de icke innehaft i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 502 stipulerade 12 års anställningstid före fyllda 60 år. Med anledning härav avlämnades till innevarande års riksdag Kungl. Maj:ts proposition nr 164 angående pension till vissa f. d. arbetare vid vägväsendet.

Av nyssnämnda proposition framgår, att föredraganden ansett att för ifrågavarande pensionsfalls avgörande bör riksdagen fastställa vissa grunder, vilka det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att tillämpa. Med utgångspunkt från förslag från statens pensionsanstalt föreslås, att de uti kungörelsen nr 502 angivna grunderna böra tillämpas utom ifråga om beloppen av pensionerna, vilka föreslagits till högst 600 kr. per år.

Av vad som nyss sagts synes det som om i propositionen avlämnat förslag rörande pensionsbeloppens storlek icke anknutits till någon i jämförbara fall förefintlig författning. Vi vilja erinra om att i ovannämnda kungörelse nr 502 är lägsta beloppet fastställt till 708 kr. per år. Visserligen hänvisas i nyssnämnda kungörelses punkt 6 till kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) § 6 a), enligt vilken bestämmelse hänsyn må tagas till anställningstid efter utgången av den kalendermånad, varunder arbetare upp-

nått en ålder av 60 år, allenast till den del densamma icke överstiger en fjärdedel av anställningstiden före nämnda tidpunkt, men rättvisa och billighet tala för att i sistnämnda kungörelse omnämnd reduktion av pensionsbeloppet icke sker i här ifrågavarande fall.

Icke heller kunna vi finna, att i propositionen föreslagna belopp finna stöd i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696). Pensionsbeloppen äro i nyssnämnda kungörelse fastställda till lägst 636 kr. per år samt tillkommer dessutom rörligt tillägg. Då enligt propositionen, utom ifråga om pensionsbeloppen, de i kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 502) angivna grunderna bliva tillämpliga, kan det icke vara riktigt att avvika från bestämmelserna endast med avseende på pensionsbeloppen enbart av den orsaken att det fattas någon tid i 12 anställningsår före fyllda 60 år.

Hur oförmånligt det skulle verka för de av pensionsfrågan berörda, därest propositionen skulle bifallas oförändrad, kan anföras ett par exempel med utgångspunkt från sådana fall där kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkt ett pensionsbelopp av 708 kr. per år. En av arbetarna har över 15 års anställningstid, varav 11 år 11 månader och 11 dagar före fyllda 60 år. En annan arbetare har över 15 års anställningstid, varav 11 år 10 månader och 29 dagar före fyllda 60 år. En tredje arbetare har över 15 års anställningstid, varav 11 år 8 månader och 15 dagar före fyllda 60 år o. s. v. I det förstnämnda fallet fattas det således högst 20 dagar i det andra 1 månad och 1 dag samt i det tredje omkring 3½ månad. Det kan icke vara rättvist att en arbetare skall komma i en sämre ställning än arbetare som råkat arbeta några dagar mera före uppnåendet av 60 levnadsår. Rättvisa och billighet tala enligt vår mening helt för att med avseende på de lägsta pensionsbeloppen dessa icke sättas till lägre än enligt kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, 708 kr. per år.

Vad det sedan gäller de arbetare, som enligt kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag skulle erhålla högre belopp än ovannämnda 708 kr., framgår av propositionen att dessa icke heller skulle erhålla mera än 600 kr. per år, enär någon differentiering av pensionsbeloppen på grundval av anställningstidens längd icke anses påkallad. Därest propositionen till denna del skulle bifallas, skulle stor orättvisa uppstå beträffande de arbetare, som hava lång anställningstid. I denna del synas oss även starka skäl tala för att icke avvika från bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 502, enligt vilken bl. a. arbetare, som innehar 20 anställningsår, erhåller 900 kr. per år samt arbetare med 25 anställningsår 1 104 kr. per år. För belysande av skäligheten att icke avvika från bestämmelserna i nyssnämnda kungörelse kan även här med utgångspunkt från fall där kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkt högre pension anföras exempel. En av arbetarna har 21 år och 5 månaders anställningstid, varav 8 år och 5 månader före fyllda 60 år. En annan arbetare har

20 år 5 månader och 12 dagars anställningstid, varav 10 år 6 månader och 25 dagar före fyllda 60 år. Det kan icke vara riktigt att endast av den orsaken att vederbörande icke har fullt 12 år före fyllda 60 år tillerkänna dessa arbetare 300 kr. mindre per år än vad som utgår till arbetare, på vilka kungörelsen nr 502 tillämpas helt. Då det i båda fallen rör sig om arbetare, vilka icke betalat till pensionen, böra även beloppen vara lika stora vid samma antal anställningsår.

Med hänvisning till förestående hemställes,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 164 måtte bifalla av kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelser till Kungl. Maj:t tillstyrkta förslag avseende pensionsbeloppens storlek till avsedda förutvarande vägarbetare.

Stockholm den 20 mars 1945.

Emil Ahlqvist.

Rud. Anderberg.

A. Gillström.

Lage Svedberg.

Oscar E. Mattsson.
